

Ukratko o glavnim zahtevima SPUŽS Direktive

ECRAN radionica u Srbiji
Beograd, 1. 6. 2015

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

SPUŽS Direktiva 2001/42/EC

- Predstavlja jednog od najvažnijih međunarodnih standarda za provođenje SPUŽS.
- Na snazi od 2001. godine:
  - Većina EU zemalja ju je sprovela u praksu do 2004. godine.
  - Za zemlje kandidatkinje je jedan od uslova za ulazak u EU.
- Ostali važni međunarodni dokumenti:
  - *Habitats Directive 92/43/EEC*
  - *UNECE SEA Protocol*
  - *ESPOO Convention*

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Ciljevi SPUŽS Direktive

- ✓ Osigurati **visok stepen zaštite životne sredine** te **poboljšati učešće nadležnih institucija i javnosti** u procesima strateškog planiranja.
- ✓ Doprineti uključivanju pitanja životne sredine u izradu i usvajanje SPP s ciljem **poboljšanja kvaliteta/obima temeljnih informacija u procesima donošenja odluka.**

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Ciljevi SPUŽS Direktive

- ✓ Osigurati da se za određene SPP koji bi mogli imati značajne učinke na životnu sredinu sprovede **Strateška procena uticaja na životnu sredinu (SPUŽS)** s ciljem podsticanja **održivog razvoja.**
- ✓ **Osigurati učešće** nadležnih institucija i javnosti **drugih zemalja u slučaju prekograničnih uticaja SPP.**

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Područje primene SPUŽS

SPUŽS Direktiva određuje obaveznu primenu SPUŽS za SPP:

- ✓ koji podležu izradi i/ili usvajanju od strane institucije na nacionalnom, regionalnom ili lokalnom nivou ili koje je institucija izradilo za usvajanje u zakonodavnom postupku Parlamenta ili Vlade,
- ✓ koji su propisani zakonodavnim, regulatornim ili administrativnim odredbama,
- ✓ koji su izrađeni za poljoprivredu, šumarstvo, ribarstvo, energetiku, industriju, prevoz, upravljanje otpadom, upravljanje vodama, telekomunikacije, turizam, prostorno planiranje ili upotrebu zemlje,

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Područje primene SPUŽS

SPUŽS Direktiva određuje primenu SPUŽS za SPP:

- ✓ koji određuju okvir za buduće odobravanje za sprovođenje projekata navedenih u prilogima I. i II. Direktivi 85/337/EEZ,
- ✓ za koje je, s obzirom na moguć učinak na područja, utvrđeno da zahtevaju procenu prema članku 6. ili 7. Direktive 92/43/EEZ.

Sledeći SPP ne podležu SPUŽS Direktivi:

- SPP koji služe isključivo u svrhe nacionalne odbrane ili u civilnim hitnim slučajevima,
- SPP koji se odnose na finansije i proračun.

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Područje primene SPUŽS

SPUŽS Direktiva isto tako određuje da:

- Za SPP kojima se određuje upotreba malih površina na lokalnom nivou i manje promene planova i programa potrebna je SPUŽS samo ako država utvrdi da bi mogli imati značajni uticaj na životnu sredinu.
- Države utvrđuju da li bi SPP, kojima se određuje okvir za buduće odobravanje provođenje projekata, mogli imati značajne učinke na životnu sredinu:
  - ✓ preispitivanjem pojedinačnih slučajeva,
  - ✓ određivanjem vrsta planova i programa ili
  - ✓ kombinacijom oba pristupa.

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Način primene SPUŽS

- **SPUŽS obavlja se tokom izrade SPP**, te pre njegovog usvajanja ili upućivanja u zakonodavni postupak.
- Kada SPP čine deo hijerarhije, s ciljem izbegavanja udvostručivanja procene države članice uzimaju u obzir činjenicu da se, u skladu s ovom Direktivom, **SPUŽS sprovodi na različitim nivoima hijerarhije**.

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Glavni elementi SPUŽS Direktive

SPUŽS Direktiva **određuje četiri glavna elementa:**

- 1) Izrada izveštaja o strateškoj proceni.
- 2) Osiguranje javnog učešća i javne rasprave.
- 3) Uzimanje u obzir rezultata izveštaja o strateškoj proceni i javnog učešća u fazi donošenja odluka.
- 4) Pružanje informacija o donesenim odlukama.

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Izveštaj o strateškoj proceni

... u kojem se utvrđuju, opisuju i procenjuju mogući značajni učinci sprovođenja SPP na životnu sredinu kao i razumna alternativna rešenja ...

Izveštaj mora uzeti u obzir:

- ✓ ciljeve i zemljopisno područje primene SPP,
- ✓ postojeća saznanja i metode procene,
- ✓ sadržaje i nivo obim SPP,
- ✓ fazu u postupku donošenja SPP.

Prilog I. određuje informacije koje izveštaj treba obuhvatiti.

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Učešće javnosti

Učešće javnosti osigurava se putem:

- ✓ Javno izložene i dostupne odluke o izradi strateške procene.
- ✓ Javno izloženog nacrtu SPP i Izveštaja o strateškoj proceni.
- ✓ Nadležnim institucijama i javnosti osigurava se pravovremena i efikasna prilika u odgovarajućim vremenskim okvirima da pre usvajanja SPP ili njegovog upućivanja u zakonodavni postupak izraze svoje mišljenje o nacrtu plana ili programa i priloženom izveštaju o životnoj sredini.

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Prekogranične konsultacije

Se sprovode samo u slučaju značajnih prekograničnih uticaja na prostor druge države (na osnovu zaključaka države koja sprovodi SPP ili na osnovu molbe države na koju SPP utiče):

- 1) Država koja provodi SPP pošalje nacrt SPP i Izveštaj o strateškoj proceni.
- 2) Država na koju SPP utiče se izjasni, da li hoće učestvovati u daljim postupcima.
- 3) Država koja sprovodi SPP nadležnim institucijama za životnu sredinu i javnosti države na koju SPP utiče osigurava pravovremeno i efikasno javno učešće.

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Proces donošenja odluka

Rezultate SPUŽS treba razmotriti i uključiti u proces donošenja odluka za vreme izrade SPP te pre njegovog usvajanja ili upućivanja u zakonodavni postupak.

Rezultati proizlaze iz:

- 1) Izveštaja o strateškoj proceni.
- 2) Mišljenja nadležnih institucija za životnu sredinu.
- 3) Zaključaka učešća javnosti.
- 4) Zaključaka prekograničnih konsultacija.

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Informacija o donesenim odlukama

Institucijama nadležnim za zaštitu životne sredine i javnosti treba na kraju procesa donošenja odluka predložiti konačni SPP i informaciju o:

- 1) načinu uključivanja rezultata Izveštaja o strateškoj proceni, učešća javnosti i nadležnih institucija i prekograničnih konsultacija u konačni SPP,
- 2) razlozima zašto je konačni SPP pripremljen u takvom obliku,
- 3) planiranom monitoringu.

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Monitoring

Očekivane značajne uticaje SPP obavezno je pratiti kroz monitoring kako bi se:

- ✓ u što ranijoj fazi prepoznali mogući značajni negativni uticaji ili neočekivani značajni negativni uticaji i
- ✓ u takvom slučaju što ranije odredile i sprovele dodatne mere ublažavanja takvih uticaja.

Moguće je koristiti već postojeće/uspostavljene sisteme monitoringa, ako omogućavaju adekvatno praćenje sprovođenja SPP.

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

SPUŽS i EU fondovi u periodu 2014. – 2020.

- SPUŽS je obavezna za SPP koji postavljaju okvir za korišćenje sredstava iz EU fondova.
- **SPUŽS/PUŽS je *ex-ante* uslov za korišćenje sredstava iz EU fondova** u razdoblju 2014. – 2020. koji se osigurava:
  - ✓ **efikasnom primenom** SPUŽS i PUŽS Direktiva,
  - ✓ **obukom i razmenom informacija** za kadrove uključene u implementaciju ovih direktiva
  - ✓ **osiguravanjem efikasnih administrativnih kapaciteta.**

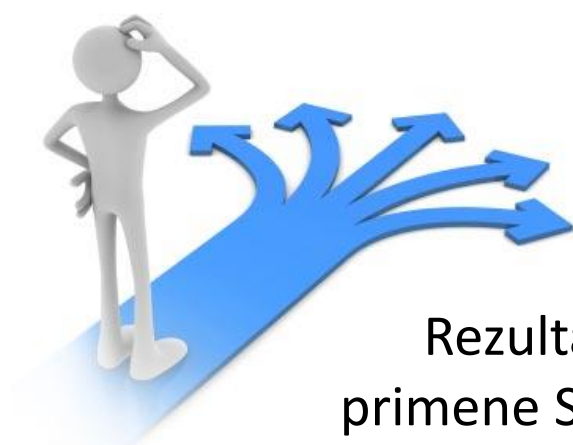
This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Slide 16

Environment and Climate
Regional Accession Network **ECRAN**

Rezultati i izazovi primene SPUŽS u Evropi

ECRAN radionica u Srbiji
Beograd, 1. 6. 2015

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Environment and Climate
Regional Accession Network **ECRAN**

Rezultati primene SPUŽS u Evropi

- **SPUŽS je prepoznata kao standardni alat:**
  - ✓ Tela i osobe nadležne za postupak planiranja su dobro upoznati sa SPUŽS i znaju što mogu očekivati od nje.
  - ✓ SPUŽS se uključuje u proces donošenja odluka što je ranije moguće.
  - ✓ Rezultati se shvataju ozbiljno – izrađivačima plana "rana upozorenja" i prepoznavanje verovatnih rizika su često korisni.
- U mnogim slučajevima **SPUŽS vodi do promena SPP, što smanjuje uticaj na životnu sredinu i zdravlje** prilikom njegovog sprovođenja:
  - ✓ Novi prioriteti za razvoj, nova varijantna rešenja.
  - ✓ Kriterijumi zaštite životne sredine pri izboru projekata.
  - ✓ Uslovi za sprovođenje (definisanje "zabranjenih" područja).

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Rezultati primjene SPUŽS u Evropi

- **SPUŽS pruža efikasne prilike za sudelovanje javnosti:**
  - ✓ Javnost koristi SPUŽS za sudelovanje u procesu planiranja.
  - ✓ Javnost je informisana o SPP i njegovom mogućem uticaju na životnu sredinu i zdravlje.
- **SPUŽS je poboljšala izradu politika i strateško planiranje:**
  - ✓ SPUŽS je skrenula pažnju na neka pitanja vezana za životnu sredinu i zdravlje na visokim nivoima izrade politike i planiranja.
  - ✓ Nadležni za planiranje obraćaju više pažnje na pitanja zaštite životne sredine samo zato da bi izbegli kritike tokom postupka SPUŽS.

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Ključni izazovi SPUŽS u srednjoj Evropi

- **Opšti nedostatak interesa** i **nedostatak kapaciteta** za fokusiranje na najvažnije primere.
- **Preširoka primena** – *preterano i/ili preopširno korišćenje SPUŽS.*
- **Samo formalno odrađen postupak** bez stvarnih rezultata – *ograničen pristup prilikom razmatranja varijantnih rešenja, nema izmena u SPP, odluci ili sprovođenju SPP.*
- **Niska kvaliteta analiza** i **nedovoljna kontrola kvaliteta** – *može dovesti u pitanje rezultate i zaključke SPU.*

A konačni rezultati?

- Problemi u primeni SPP-ova koji su prošli SPUŽS postupak.

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Uobičajeni mitovi o SPUŽS

SPUŽS je alat nadležnih tela za zaštitu životne sredine!

Dobra praksa:

- ✓ SPUŽS je originalno osmišljena kao podrška postupku planiranja i kao takva je prvenstveno alat planera.
- ✓ Usprkos tome, SPUŽS postupci pružaju platformu za konsultacije s nadležnim institucijama za zaštitu životne sredine i zdravlja.

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Uobičajeni mitovi o SPUŽS

SPUO zahteva detaljne analize koje mogu biti neprikladne za određeni planski dokument!

Dobra praksa:

- ✓ Nivo detalja informacija i analiza u SPUŽS treba odgovarati nivou detalja SPP za koji se SPUŽS sprovodi.
- ✓ To bi trebalo odrediti kao deo procesa odlučivanja o potrebi SPUŽS i njenog sadržaja (scoping).

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Uobičajeni mitovi o SPUŽS

SPUŽS predstavlja značajan dodatni trošak i produžuje proces planiranja!

Dobra praksa:

- ✓ SPUO mora biti ispravno povezana s postupkom planiranja i sprovedena na *ex-ante* način (zahtev SEA Direktive).
- ✓ Saradnja stručnjaka za planiranje i stručnjaka za SPUŽS pomaže kod optimizacije SPP i razmeni generiranih podataka.
- ✓ Trebalo bi koristiti vlastite kapacitete.

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Uobičajeni mitovi o SPUŽS

SPUŽS će odlučiti o strategiji, planu ili programu!

Dobra praksa:

- ✓ SPUŽS nije i ne bi trebala biti alat za donošenje odluka.
- ✓ SPUŽS će pružiti informacije o verovatnim uticajima na životnu sredinu i zdravlje koje bi odluka prouzročila.
- ✓ Uprkos tome, zaključci postupka SPUŽS moraju se uzeti u obzir u odluci (*i kasnije za vreme sprovođenja SPP*).

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Hvala na pažnji!

Loše planiranje vodi ka lošim rezultatima!

Pitanja, komentari, primedbe...

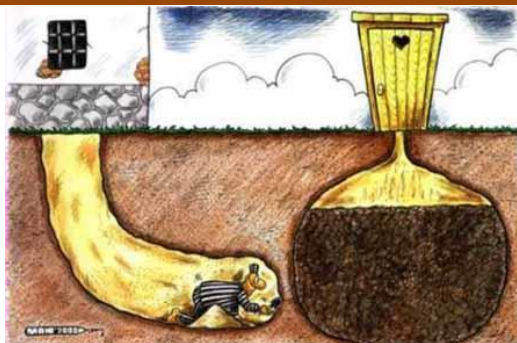
This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Hvala na pažnji!

I dobar plan može imati značajne negativne kumulativne uticaje sa drugim planovima!

Pitanja, komentari, primedbe...

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium